

Programozási technológia

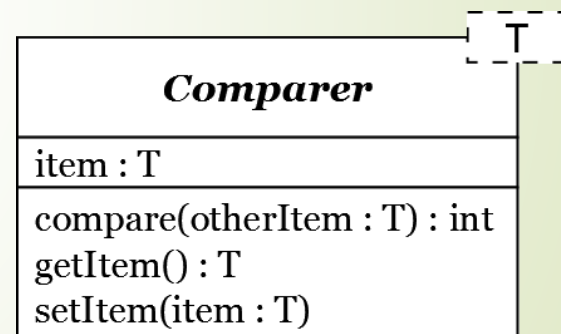
Generikus osztályok
Gyűjtemények

Dr. Szendrei Rudolf
ELTE Informatikai Kar
2020.

Generikus osztályok

- Javaban az UML paraméteres osztályainak a generikus (sablon) osztályok felelnek meg, ahol a paramétereiből generikus paramétereket készítünk.
- A generikus paraméterek csak osztálynevek lehetnek, amelyekkel a generikus osztály definíciójában paraméterezhető típusok adhatók meg.

```
public class Comparer<T>{  
    private T    item;  
    public T    getItem() {}  
    public void setItem(T item) {...}  
    public int  compare(T otherItem) {...}  
}
```


Generikus osztályok

- A generikus osztályok használatakor meg kell adni a generikus paraméterek konkrét értékeit (osztályneveket). Ekkor a generikus paraméterekkel jelölt típusok helyére a kapott konkrét típusok helyettesítődnek be. Ettől fogva már példányosíthatjuk a konkrét osztályt.

```
public class Comparer<T>{
    private T    item;
    public T    getItem() {}
    public void setItem(T item) {...}
    public int  compare(T otherItem) {...}
}
...
Comparer<String> comparer = new Comparer<>();
comparer.setItem("szöveg");
int compared = comparer.compare("valami");
```

Generikus osztályok

- ▶ A generikus osztályok használata is egyfajta absztrakció, de az absztrakt osztályokkal ellentétben itt nem az elvégzendő műveletek megvalósítása az ismeretlen, hanem az adatok típusa (legalább részben), amelyeken a műveleteket végezzük.

```
public class Comparer<T>{  
    private T item;  
    ...  
}
```

```
public abstract class GeometricShape{  
    public abstract double getArea();  
}
```

Generikus osztályok

- A két absztrakciót akár együtt is alkalmazhatjuk.

```
public abstract class ItemProcessor<T> {  
    public abstract T getProccessedItem();  
    ...  
}
```

Gyűjtemények

- A gyűjtemény egy absztrakt adatszerkezet
 - tetszőleges mennyiségű adat csoportosítását végzi
 - az adatok az adott probléma megoldása szempontjából egyformán fontosak
 - az adatokon szabályozott módon lehet műveleteket végezni
- A tárolt adatok általában egyforma típusúak, vagy legalábbis ugyanabból a típusból vannak származtatva
- A tömböket nem tekintjük gyűjteményeknek, mert rögzített mérettel rendelkeznek. Igaz, a gyűjtemények megvalósításához gyakran használunk tömböket.

Gyűjtemények – Példa

```
public class SampleCollection<E> implements Collection<E> {  
    @Override public int size(){...}           // tárolt elemek "száma"  
    @Override public boolean isEmpty(){...}    // üres-e?  
    @Override public boolean contains(Object o){...} // benne van?  
    @Override public Iterator<E> iterator(){...} // bejárás felsorolója  
    @Override public boolean add(E e){...}     // elem hozzávétele  
    @Override public boolean remove(Object o){...} // elem eltávolítása  
    @Override public void clear(){...}        // gyűjtemény kiürítése  
}
```

Gyűjtemények – Példa

```
public class SampleCollection<E> implements Collection<E> {  
    ...  
    @Override // a gyűjtemény minden eleme benne van?  
    public boolean containsAll(Collection<?> c){...}  
  
    @Override // hozzáadja a gyűjtemény elemeit  
    public boolean addAll(Collection<? extends E> c){...}  
  
    @Override // eltávolítja a gyűjtemény elemeit  
    public boolean removeAll(Collection<?> c){...}  
  
    @Override // meghagyja a gyűjtemény elemeit  
    public boolean retainAll(Collection<?> c){...}  
  
    @Override public Object[] toArray(){...} // tömbbé konvertálja  
  
    @Override public <T> T[] toArray(T[] a){...} // tömbbé konvertálja  
}
```


Gyűjtemények bejárása

- Egy gyűjtemény bejárásakor a gyűjtemény minden elemét sorra vesszük, és minden elemmel elvégezzük egy adott műveletet
- Általában a gyűjtemények nem indexelhetők, ezért egy úgynevezett *iterátor* segítségével járhatók be
- Megjegyzés: a `Double` a `double` adattípus „beburkoló” osztálya, amelyre most azért van szükségünk, mert generikus paraméter csak osztály lehet.

```
Collection<Double> doubles = Arrays.asList(2.72, 3.14, 42.0);  
double sum = 0.0;  
for (Iterator<Double> it = doubles.iterator(); it.hasNext();){  
    Double d = it.next();  
    sum += d;  
}  
System.out.println(sum);
```

Gyűjtemények bejárása

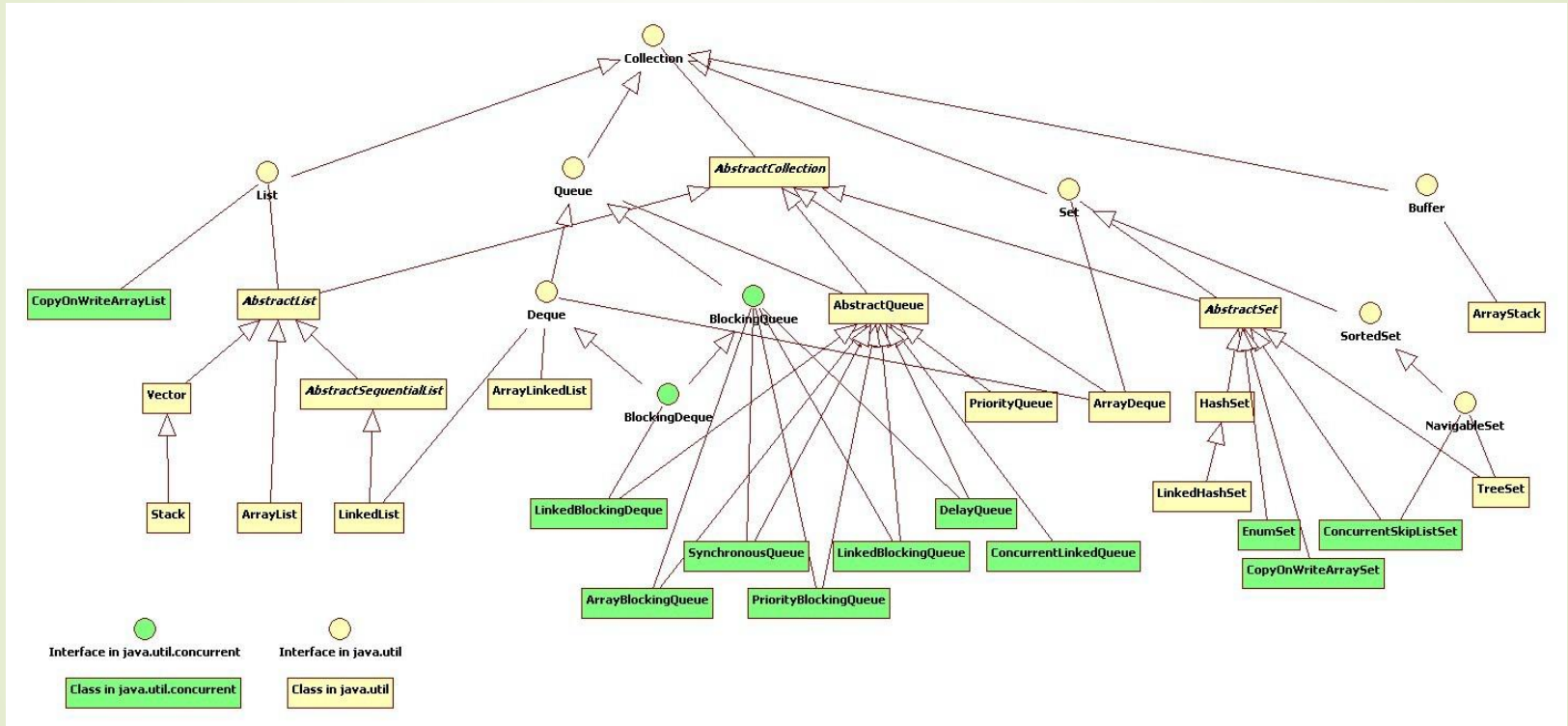
- A gyűjtemények egyszerűbben is bejárhatók, ha a *foreach* ciklust használjuk

```
Collection<Double> doubles = Arrays.asList(2.72, 3.14, 42.0);  
double sum = 0.0;  
for (Double d : doubles) { sum += d; }  
System.out.println(sum);
```

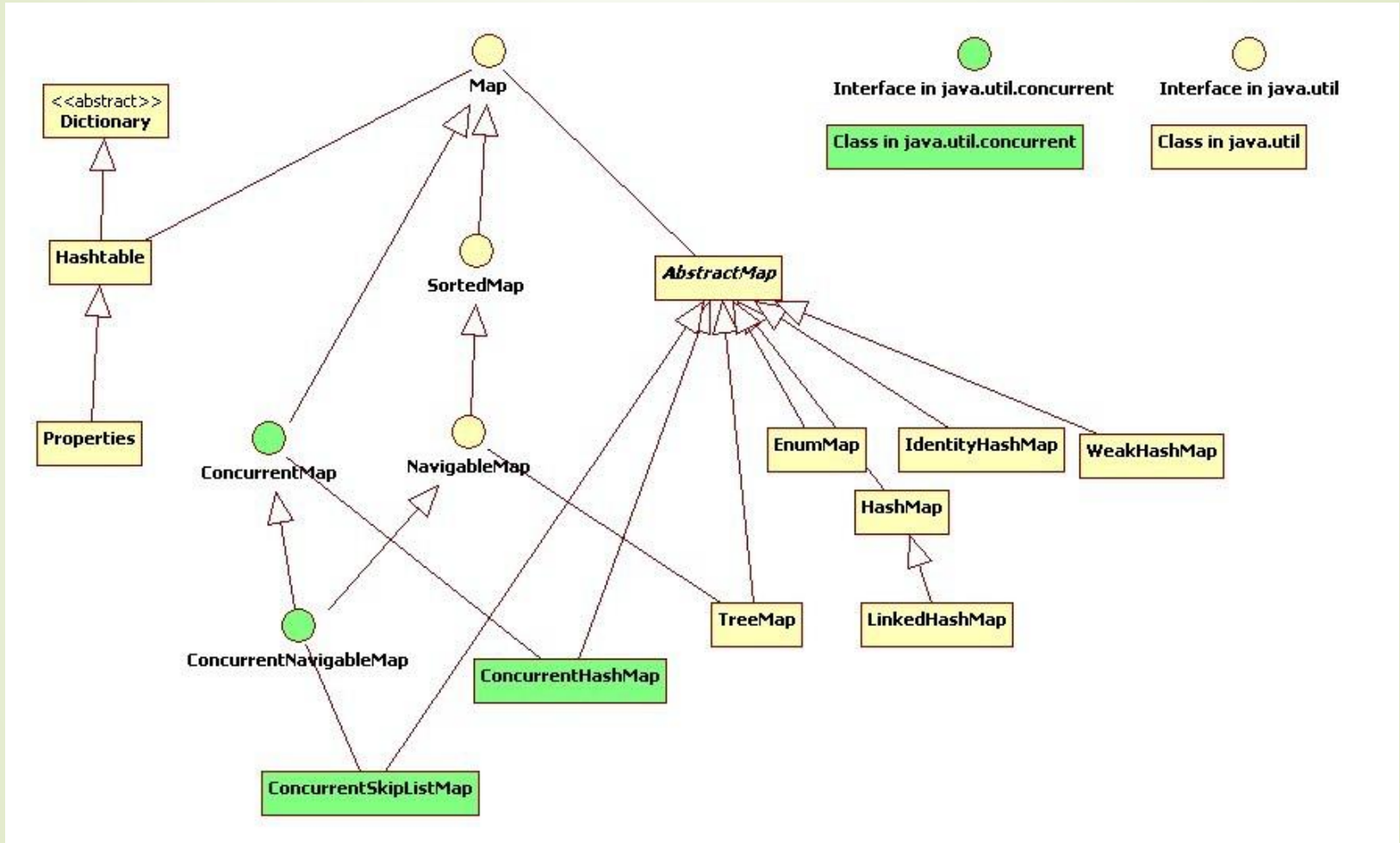
Gyűjtemények megvalósítása

- A `Collection<E>` interfészt, vagy akár valamelyik speciálisabb interfészét kell megvalósítani
- Érdemes a megvalósított gyűjteménynek is generikus osztálynak lennie, hogy tetszőleges típusú adat tárolására alkalmas legyen
- A gyűjtemény műveleteinek absztrakt formái a megvalósítandó interfészben már adottak, így csak a tárolt adatok reprezentációjával és a műveletek függvénytörzseinek meghatározásával kell törődnünk
- Az `AbstractCollection<E>` osztály már tartalmazza a szokásos gyűjteményi viselkedést, így érdemes abból származtatni a gyűjteményünket, és csak a lényegre koncentrálni

A Java gyűjteményei – java.util.Collection

A Java gyűjteményei – java.util.Map

A Java gyűjteményei

Gyűjtemények, mint adatszerkezetek

- A gyűjteményekben tárolt adatok elérésének, módosításának, törlésének ideje nagyban függ a választott adatszerkezettől (lásd Algoritmusok és adatszerkezetek tárgy)
- Ökölszabályok kezdőknek:
 - kritikus futási idő alapján választunk adatszerkezetet (pl. keresés és beszúrás);
 - adatok feldolgozási módja szerint választunk adatszerkezetet (pl. rendezés);
 - Kis elemszám esetén kényelmesen dolgozhatunk fel az adatokat;
- speciális feladat esetén készítsünk saját adatszerkezetet (pl. térinformatikai feladatok esetén).

A Java gyűjteményei

Gyűjtemények, mint adatszerkezetek

- A Java gyűjteményeit csoportosíthatjuk a felhasznált adatszerkezet típusa alapján:
 - közvetlen elérésű, indexelhető;
 - láncolt listás;
 - fa adatszerkezetű;
 - hasító függvényt alkalmazó.
- Bizonyos esetekben a fentiek nem eléggé illeszkednek egy adott
- feladathoz, ezért elképzelhető, hogy saját hibrid adatszerkezetet készítünk (pl. fa leveleit két irányú láncolt listába fűzzük).

A Java gyűjteményei

Közvetlen elérésű, indexelhető gyűjtemények

➤ Főbb jellemzők:

- konstans elem elérési idő,
- lassú beszúrás,
- könnyű rendezés

➤ Gyakran használt Java osztályok:

- ArrayList,
- ArrayLinkedList,
- Vector,
- Stack...

A Java gyűjteményei

Láncolt listás adatszerkezetű gyűjtemények

➤ Főbb jellemzők:

- Első/utolsó listaelem azonnal elérhető, a köztes
- elemek elérési ideje viszont lassú lehet,
- könnyen bővíthető

➤ Gyakran használt Java osztályok:

- Queue,
- DeQueue,
- PriorityQueue,
- LinkedList...

A Java gyűjteményei

Fa adatszerkezetű gyűjtemények

- Főbb jellemzők:
 - Logaritmikus idejű elem elérés, módosítás és törlés,
 - könnyen bővíthető,
 - az elemek indexelése (n-edik elem kiválasztása) „megvalósítható”,
 - jól alkalmazhatóak asszociatív tárolókhoz

- Gyakran használt Java osztályok:
 - TreeSet,
 - TreeMap...

A Java gyűjteményei

Hasító függvényt alkalmazó gyűjtemények

➤ Főbb jellemzők:

- Gyors elérési, módosítási és törlési lehetőség,
- kis elemszám / jó hasító függvény esetén nagyon gyors lehet,
- az elemek nem indexelhetők
- az elemek rendezése nem lehetséges
- jól alkalmazhatóak asszociatív tárolókhöz

➤ Gyakran használt Java osztályok:

- HashTable
- HashSet, LinkedHashSet,
- HashMap, LinkedHashMap...

Java gyűjtemények használata

Fontos!

- Azon gyűjtemények esetében, ahol az általunk létrehozott típus tárolása a típus elemek értékeinek összehasonlítása alapján történik, kötelező az `equals` metódus megvalósítása az osztályunkban! (Pl.: `Set`, `Map` stb. tárolók esetében)
- Amennyiben a választott gyűjtemény hasítófüggvényt alkalmaz, akkor az `equals` metóduson túl a `hashCode` metódust is meg kell valósítanunk! (Pl.: `HashSet`, `HashMap` stb. esetén)

A Java beépített algoritmusai

- Algoritmusok gyűjteményeken - java.util.Collections

<http://docs.oracle.com/javase/8/docs/api/java/util/Collections.html>

- Algoritmusok tömbökön - java.util.Arrays

<http://docs.oracle.com/javase/8/docs/api/java/util/Arrays.html>